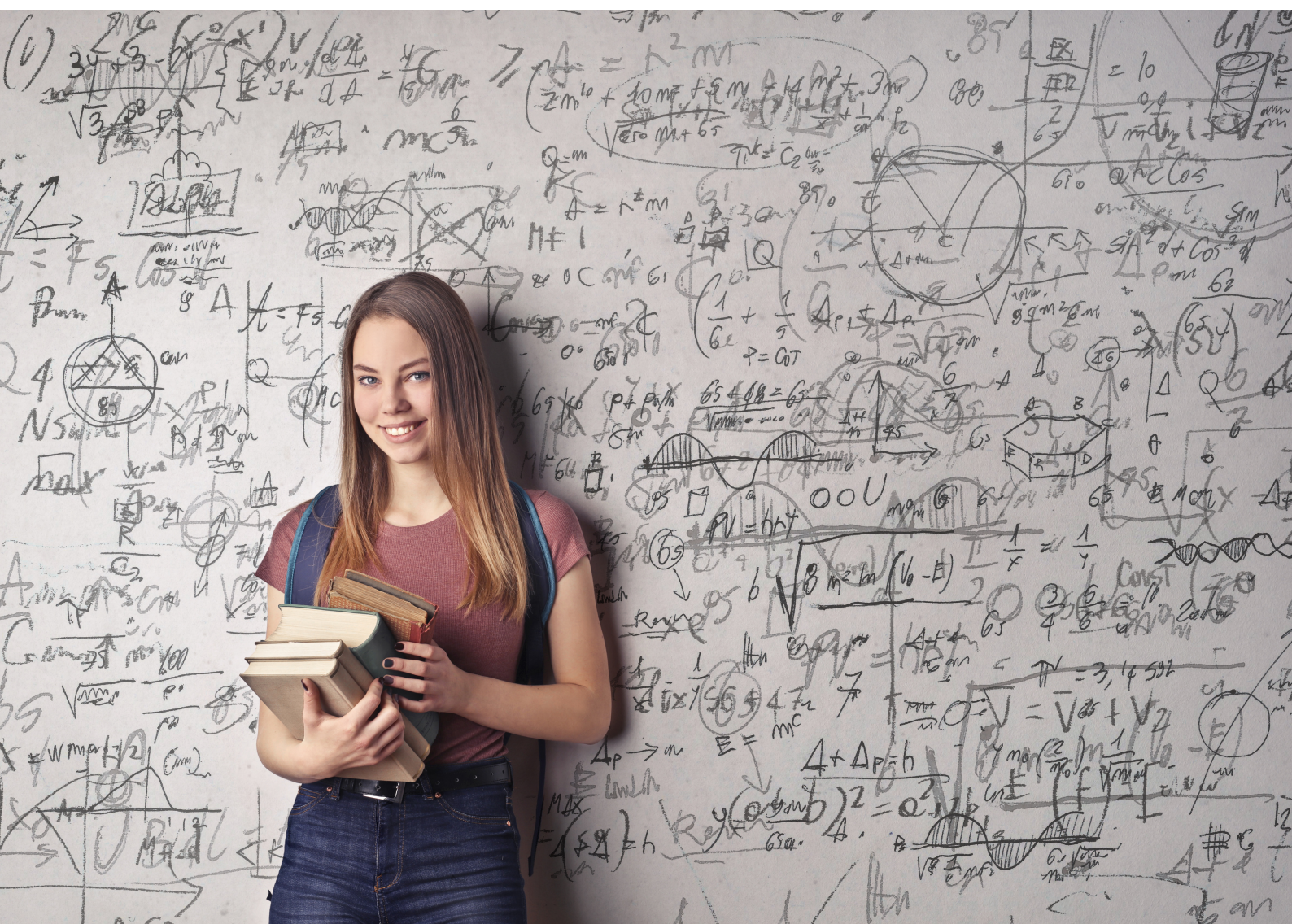

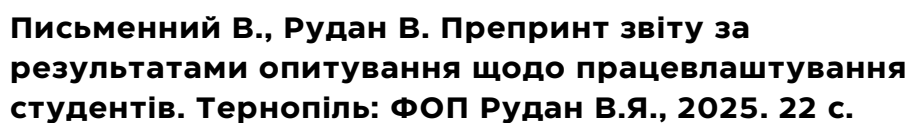
Жовтень 2025

Препринт звіту
за результатами опитування

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СТУДЕНТІВ

Віталій Письменний
Віталій Рудан

Звіт узагальнює результати опитування студентів щодо поєднання навчання з працевлаштуванням. У ньому проаналізовано мотиваційні чинники виходу на ринок праці, інтенсивність трудового навантаження, причини вибору формату зайнятості, вплив роботи на академічну успішність і відвідування занять.

Звіт орієнтований на керівників закладів вищої освіти, роботодавців, фахівців кар'єрних центрів, аналітиків ринку праці та представників органів управління освітою.

ЗМІСТ

Вступ	4
Аналіз соціально-демографічних характеристик вибірки	6
Поєднання навчання та роботи	8
Робоче навантаження студентів	10
Мотивація студентів до працевлаштування	12
Причини вибору студентами офіційної чи неофіційної форми зайнятості	14
Вплив працевлаштування на навчальну успішність студентів	16
Частота пропусків занять через роботу	18
Висновки	20
Інші запитання	21

ВСТУП

Студентське працевлаштування є ключовим зрізом соціально-економічних трансформацій, в якому відображаються зміни на ринку праці, в системі освіти та у світоглядних установках молодого покоління. **Сьогодні поєднання навчання з трудовою діяльністю стає не винятком, а типовою моделлю поведінки студентів**, зумовленою як економічними потребами, так і прагненням до професійної самореалізації. В умовах зростаючої конкуренції, диджиталізації економіки та гнучких форм зайнятості студенти дедалі частіше розглядають роботу не лише як джерело доходу, а і як складову власного кар'єрного становлення.

Водночас характер працевлаштування – офіційний чи неофіційний – має суттєве значення для оцінки якості зайнятості молоді, її соціального захисту, подальших трудових перспектив та формування людського капіталу держави.

Офіційне працевлаштування забезпечує соціальні гарантії, нарахування стажу, правовий захист і стабільність. Проте для студентів воно часто ускладнене бюрократичними процедурами, жорсткими вимогами роботодавців чи обмеженнями часу. Натомість **неофіційна робота** приваблює гнучкістю, вищим доходом і простотою працевлаштування, але позбавляє гарантій і створює ризики трудової вразливості.

Наукове осмислення цього явища є надзвичайно важливим для вироблення ефективної політики у сфері молодіжної зайнятості. Воно дозволяє зрозуміти, **як саме студенти адаптуються до реалій сучасного ринку праці, які чинники визначають їх вибір між легальними та неформальними формами роботи, як поєднання навчання з працею впливає на освітні результати**. У цьому контексті аналіз офіційного й неофіційного працевлаштування студентів виступає соціологічною діагностикою і практичним інструментом для формування збалансованої системи взаємодії освіти, бізнесу та держави у підготовці конкурентоспроможних фахівців.

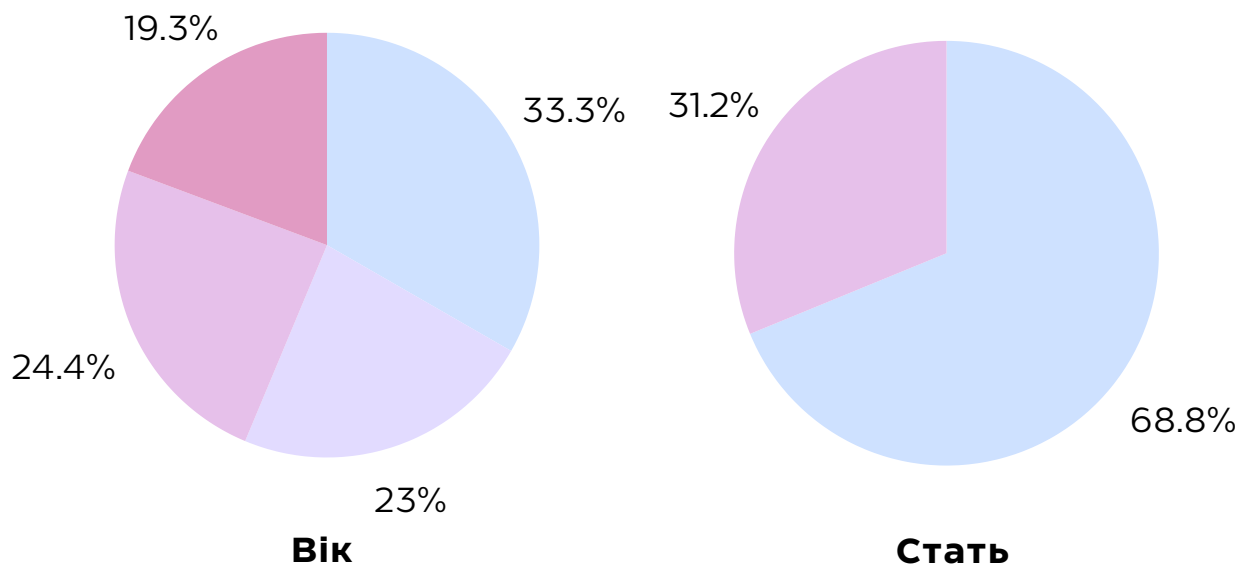
Дослідження базується на результатах онлайн-опитування студентів щодо поєднання навчання з працевлаштуванням та вибору офіційних і неофіційних форм зайнятості. Анкету підготовлено з використанням закритих, напіввідкритих і відкритих запитань (перед проведенням опитування здійснено пілотну перевірку змістової валідності та зрозумілості формулювань). Збір даних відбувався на засадах добровільної участі, анонімності та інформованої згоди з дотриманням етичних стандартів.

Кількісну обробку здійснено **методами описової статистики та порівняльного аналізу**. Відкриті відповіді проаналізовано **тематичним контент-аналізом** із подальшою агрегацією категорій до узагальнених мотивів і причин. Інтерпретацію результатів виконано із застосуванням **індукції, дедукції та системного підходу**, що забезпечило цілісність висновків і обґрунтованість рекомендацій.

**В ОПИТУВАННІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ 213
СТУДЕНТІВ ІЗ РІЗНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ УКРАЇНИ**

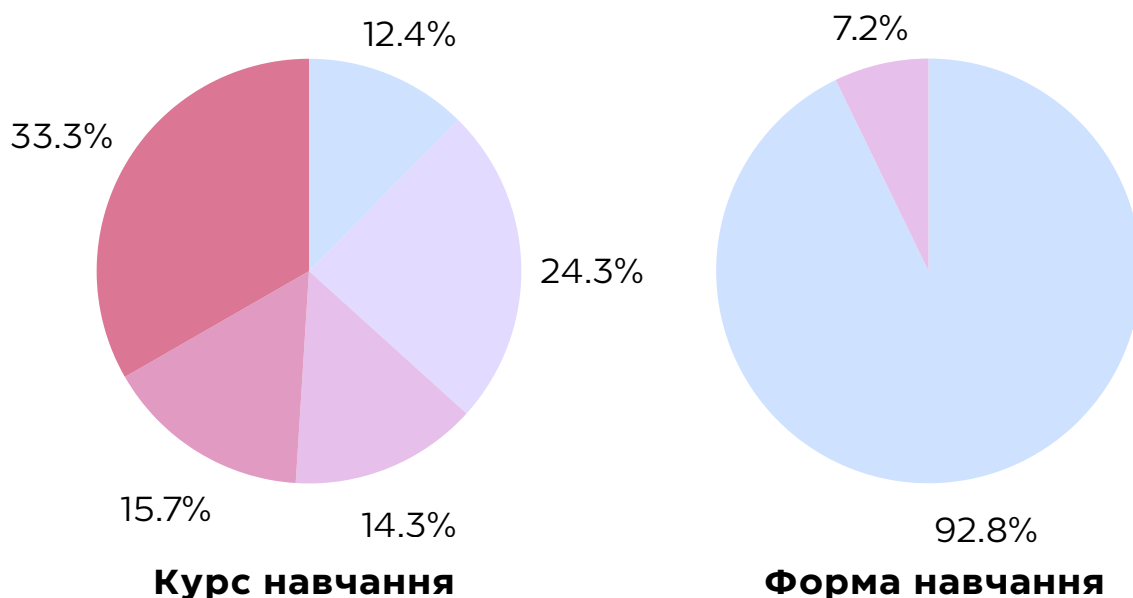
АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ВИБІРКИ

Опитування охопило різні етапи студентського життя, однак у ньому переважає **молодь віком 18–20 років – 33,3%** усіх опитаних. Помітну частку мають і старші вікові групи: **23 роки й старше – 24,4%** та **21–22 роки – 23,0%**, які разом становлять понад 47% вибірки. Ці респонденти вже мають більш усталені професійні орієнтири й прагнуть суміщати навчання з практичною діяльністю. Наймолодша категорія – **студенти до 18 років (19,3%)** – відображає залучення першокурсників, для яких досвід роботи лише формується.

Гендерна структура вибірки є типовою для більшості спеціальностей в Україні: **жінки становлять 68,8%**, тоді як **чоловіки – 31,2%**. Така диспропорція пояснюється переважанням жінок серед студентів, а також їхньою більшою готовністю брати участь в анкетуванні. Водночас подібне співвідношення дозволяє порівняти особливості працевлаштування крізь гендерну призму, зокрема щодо мотивації, типу зайнятості й балансу між навчанням і роботою.

Розподіл за курсами демонструє збалансовану представленість студентів різних етапів навчання. Найбільше опитаних – серед **магістрів (33,3%)**. Серед бакалаврів чисельними є **другокурсники (24,3%)**, далі – **четвертокурсники (15,7%)** і **третій курс (14,3%)**, тоді як **першокурсників – 12,4%**. Такий розподіл підтверджує природну тенденцію: чим старший курс, тим вищою є частка студентів із досвідом праці.

Щодо форми навчання, абсолютна більшість респондентів – **студенти денної форми (92,8%)**, а **заочники становлять лише 7,2%**.

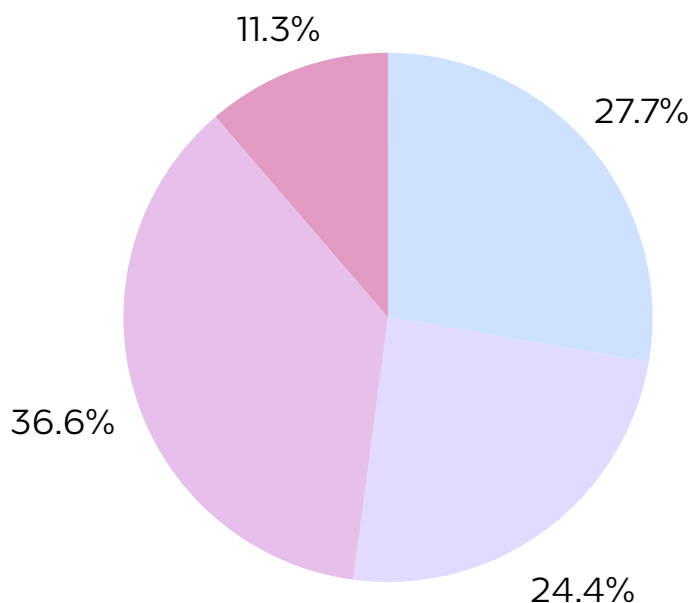
У сукупності ці чотири показники формують комплексний соціально-демографічний портрет студентів, які брали участь в опитуванні: це переважно молоді жінки віком 18–23 роки, здобувачі денної форми бакалаврату або магістратури, котрі перебувають на етапі активного професійного самовизначення й дедалі частіше інтегрують навчання з трудовою діяльністю.

В ОПИТУВАННІ ПЕРЕВАЖАЛИ ЗДОБУВАЧКИ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ, ЯКІ АКТИВНО ПОЄДНУЮТЬ НАВЧАННЯ З РОБОТОЮ

ПОЄДНАННЯ НАВЧАННЯ ТА РОБОТИ

Аналіз результатів опитування щодо поєднання навчання та роботи засвідчує, що понад дві третини студентів (72,3%) уже мають певний досвід трудової діяльності під час навчання.

Найбільша частка опитаних – 36,6% – працює офіційно, що свідчить про їхнє прагнення до стабільності, легальності доходів і накопичення трудового стажу. Такий результат можна розглядати як ознаку зрілого економічного мислення студентів, котрі орієнтуються не лише на тимчасові підробітки, а й на формування професійного досвіду в легальному секторі. З огляду на сучасні тенденції, це також вказує на певну адаптацію навчальних закладів і роботодавців до потреб студентів.

Чи поєднуєте Ви навчання з роботою?

Водночас **майже чверть респондентів (24,4%) повідомили, що працюють неофіційно**, без укладення трудового договору, що виявляє іншу сторону студентської зайнятості – тіньову. Цей показник є доволі високим і підкреслює вразливість молоді на ринку праці: відсутність юридичного захисту, соціальних гарантій і можливості обліку стажу роботи. Для частини молоді така форма праці виступає компромісом між потребою в доході та неможливістю знайти роботу з офіційним оформленням, особливо серед тих, хто не має достатнього досвіду.

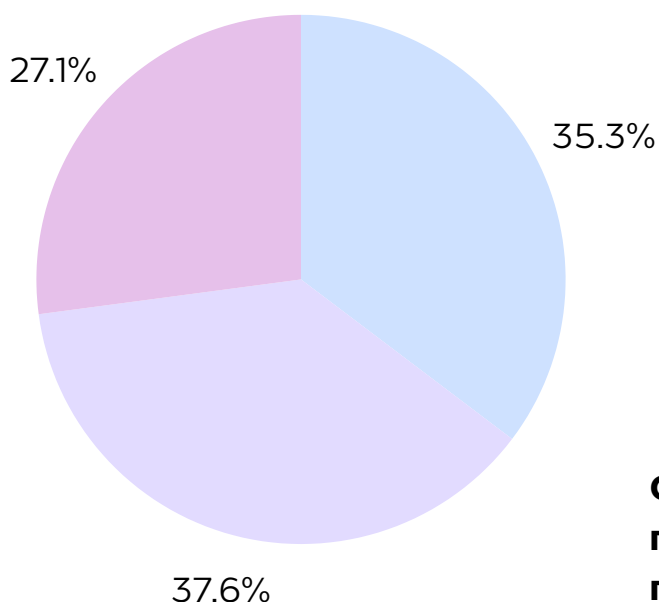
Окремої уваги заслуговує група студентів, які **працюють епізодично або мають разові підробітки (11,3%)**, що вказує на спроби адаптації до ринкових реалій без відмови від навчання. Такий формат праці зазвичай притаманний студентам перших курсів, які лише пробують свої сили у роботі. Натомість **27,7% опитаних узагалі не працюють**, що може бути зумовлено як навчальним навантаженням, так і браком привабливих вакансій, адаптованих під графіки навчання.

Отже, структура зайнятості студентів є строкатою: частина молоді успішно інтегрується в офіційний сектор, інші залишаються у сфері неформальної праці. Це підтверджує, що феномен студентської зайнятості в Україні – багатовимірний і потребує системного врегулювання як на рівні освітньої політики, так і на рівні ринку праці.

**ДВІ ТРЕТИНИ ОПИТАНИХ ПОЄДНУЮТЬ
НАВЧАННЯ З РОБОТОЮ, ТОБТО МАЮТЬ
ДОСВІД ЧАСТКОВОЇ ЧИ ПОВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ**

РОБОЧЕ НАВАНТАЖЕННЯ СТУДЕНТІВ

Аналіз структури робочого навантаження студентів показує, що **більшість опитаних – понад третина (37,6%) – працює повний робочий тиждень (40 годин)**. Такий рівень зайнятості свідчить про високий ступінь трудової активності та прагнення не лише до матеріальної самостійності, а й до професійного становлення ще в період навчання. Разом із тим повна зайнятість потребує значних часових ресурсів і може впливати на академічну успішність, адже поєднання повного робочого дня з освітнім процесом часто призводить до дефіциту часу на навчання, відпочинок і самоосвіту. Проте цей показник демонструє, що дедалі більше студентів розглядають роботу не як тимчасовий підробіток, а як стабільну складову власної життєвої стратегії.

Скільки в середньому годин на тиждень Ви працюєте?

Другу за чисельністю групу становлять студенти, які працюють до 20 годин на тиждень (35,3%). Це говорить про поширеність неповної або гнучкої зайнятості, яка дозволяє ефективніше балансувати між навчанням і роботою. Така форма праці є типовою для студентів молодших курсів або тих, хто лише здобуває перший трудовий досвід.

Вона часто поєднується з підробітками у сфері послуг, фрилансі або тимчасових проектах. Подібний формат зайнятості можна вважати оптимальним з огляду на навчальний процес, оскільки він забезпечує додатковий дохід без істотного зниження академічної успішності. Крім того, часткова зайнятість сприяє розвитку навичок тайм-менеджменту, формує відповідальність і поступово готує молодь до повноцінного входження на ринок праці.

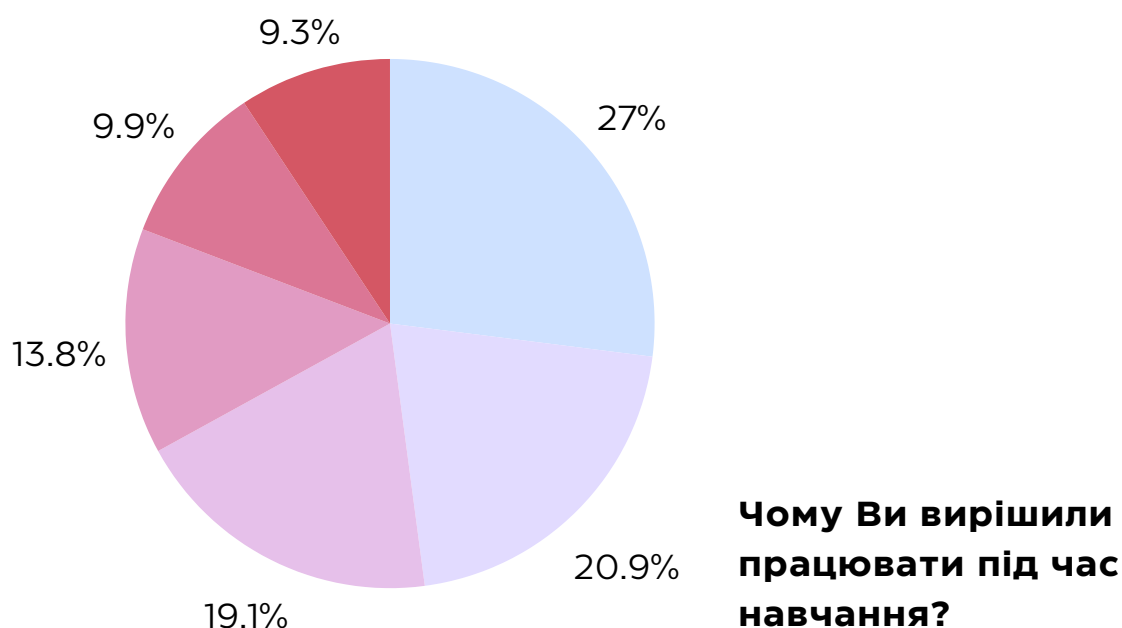
Разом із тим **понад чверть респондентів (27,1%) повідомили, що працюють понад 40 годин на тиждень**, тобто фактично перевищують стандартне навантаження. Цей факт вказує на ризик перевтоми та потенційні втрати у сфері освіти, адже така інтенсивність праці змушує студентів жертвувати навчальним часом. Водночас саме ця група демонструє найвищу економічну активність – для них робота є пріоритетом не лише як джерело доходу, а і як засіб професійної самореалізації чи фінансової необхідності (оплата навчання, житла тощо).

Отже, структура робочого навантаження студентів показує значну варіативність форм зайнятості – від гнучких форматів до повноцінної інтеграції на ринок праці – що є ознакою як адаптивності молоді, так і наявності системних викликів у поєднанні освіти та роботи.

ТРЕТИНА ОПИТАНИХ ПРАЦЮЄ ПОВНИЙ РОБОЧИЙ ТИЖДЕНЬ, ЩО СВІДЧИТЬ ПРО ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ТРУДОВОЇ АКТИВНОСТІ

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Аналіз мотивації студентів до працевлаштування засвідчує, що важливу роль у цьому відіграють економічні чинники, які охоплюють понад половину всіх відповідей. Найпоширенішим мотивом виявилось **бажання мати власні кошти (27,0%)**, що говорить про прагнення молоді до фінансової самостійності. Цей мотив є відображенням трансформації сучасної студентської культури – від пасивного очікування підтримки до активного самозабезпечення. В умовах зростання вартості життя, подорожчання житла й навчання, а також обмеженості державних соціальних гарантій студенти дедалі частіше сприймають роботу як необхідний атрибут дорослішання.

На другому плані – професійно-розвивальні мотиви, які разом становлять понад третину відповідей: **отримання професійного досвіду (20,9%)** та **самореалізація і розвиток навичок (19,1%)**. Ці показники демонструють прагнення студентів інтегрувати навчання з практикою, закріплюючи здобуті знання у реальному професійному середовищі. Така орієнтація є ознакою формування компетентнісного підходу до

власної освіти, коли робота розглядається не як перешкода, а як ресурс підвищення конкурентоспроможності на ринку праці. Особливо важливим є мотив самореалізації – він свідчить про внутрішню мотивацію, ціннісну спрямованість на розвиток, а не лише на заробіток.

Нарешті, соціально-обставинні мотиви – такі як **необхідність оплати за навчання (13,8%)** та **допомога сім'ї (9,9%)** – відображають вплив несприятливих фінансових обставин. У багатьох випадках це вказує на економічну вразливість домогосподарств і нерівномірний доступ до фінансових ресурсів. **Інші мотиви (9,3%)** свідчать про ціннісну диверсифікацію серед студентської молоді (підтримка Збройних Сил України й інші соціально значущі ініціативи).

Отже, структура мотивів працевлаштування студентів має комплексний характер: матеріальні потреби залишаються визначальними, однак посилюється роль самореалізаційних і професійно-прагматичних орієнтирів, що вказує на зростання усвідомленої трудової активності студентів.

**СЕРЕД ОПИТАНИХ ПЕРЕВАЖАЮТЬ
МАТЕРІАЛЬНІ МОТИВИ, АЛЕ ЗРОСТАЄ
ЧАСТКА САМОРЕАЛІЗАЦІЙНИХ МОТИВІВ**

ПРИЧИНИ ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ ОФІЦІЙНОЇ ЧИ НЕОФІЦІЙНОЇ ФОРМИ ЗАЙНЯТОСТІ

Аналіз причин вибору студентами офіційної чи неофіційної форми зайнятості засвідчує наявність чіткої дихотомії між прагненням до стабільності та потребою у гнучкості.

Найбільша частка респондентів – 39,0% – віддала перевагу офіційній формі праці, пояснюючи це прагненням до легальності, соціального захисту, гарантій виплати зарплати і накопичення трудового стажу. Такий вибір демонструє зрілість трудової свідомості студентів, орієнтацію на довгострокові перспективи та формування офіційного професійного портфоліо. Офіційна робота у цьому контексті сприймається не просто як джерело доходу, а як інструмент соціального включення та економічної легітимності. Звертає на себе увагу факт, що серед цієї групи чимало студентів поєднують навчання з роботою за фахом, тому офіційне оформлення стає важливою передумовою подальшої кар'єри. Отже, у свідомості значної частини молоді офіційна зайнятість уже асоціюється з поняттям професійної відповідальності.

Водночас **28,3% студентів надають перевагу неофіційній формі праці**, мотивуючи це передусім гнучкістю графіка, відсутністю бюрократичних процедур і вищим рівнем заробітку. Така позиція відображає адаптивну поведінку молоді в умовах, коли навчальне навантаження не дозволяє дотримуватися жорстких вимог формального працевлаштування. Для цієї категорії студентів головними є тимчасові, функціональні вигоди – швидкість отримання доходу, можливість поєднання з навчанням і свобода у виборі завдань. Такий вибір можна розглядати як індикатор структурної негнучкості офіційного ринку праці, який не завжди враховує особливості студентського способу життя. Водночас тіньова зайнятість залишається поширеною формою трудової соціалізації, що

створює ризики правової невизначеності, але часто є єдиною можливою для молодосвідчених працівників.

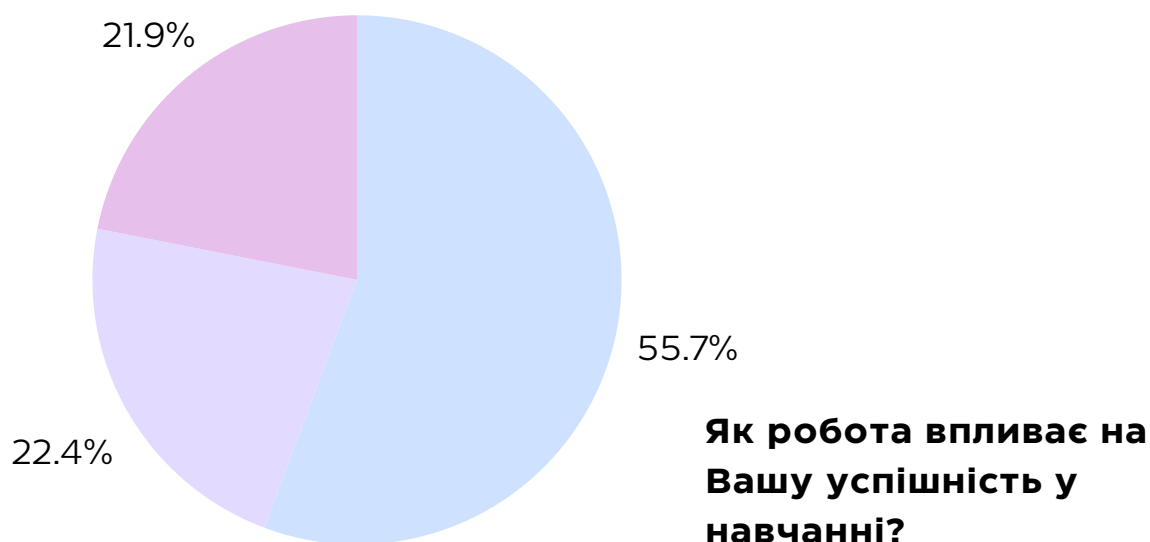
Значна частина респондентів – 14,4% – зазначила, що вибір форми праці зумовлений зовнішніми обставинами: віковими обмеженнями, умовами роботодавця тощо. Це підкреслює асиметрію між бажаннями студентів і реальними умовами ринку праці. Ще **10,8% респондентів орієнтуються на професійно-розвивальні мотиви**, вбачаючи в роботі можливість самореалізації, формування компетенцій і створення конкурентного резюме. Нарешті, **7,5% обрали зайнятість із соціально-ціннісних причин** – допомога родині, підтримка Збройних Сил України тощо – що відображає наявність у частини студентської молоді високих громадянських і моральних орієнтирів.

Отже, отримані результати демонструють, що вибір між офіційною та неофіційною зайнятістю у студентів є раціонально зумовленим і структурно багатовимірним явищем, у якому поєднуються прагматичні, ціннісні та адаптаційні мотиви.

**НАЙБІЛЬШЕ ОПИТАНИХ ОБРАЛИ ОФІЦІЙНЕ
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЗАРАДИ
СТАБІЛЬНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ**

ВПЛИВ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ НА УСПІШНІСТЬ СТУДЕНТІВ

Результати опитування свідчать, що вплив працевлаштування на навчальну успішність студентів є переважно нейтральним або навіть позитивним. **Більше половини респондентів (55,7%) зазначили, що робота не заважає навчанню**, тобто вони навчилися ефективно поєднувати обидві сфери. Такий результат демонструє зростання адаптивності студентів до багатозадачності, розвитку навичок самоменеджменту та відповідальності. У контексті сучасної економічної реальності це говорить про становлення моделі «студент-працівник», де молодь водночас реалізує академічні й професійні цілі без істотних втрат для однієї з них. Імовірно, цьому сприяє поширення дистанційних форматів роботи та навчання, що дозволяють гнучкіше розподіляти ресурси часу.

Водночас **22,4% студентів наголосили на позитивному впливі праці на навчання** – завдяки підвищенню організованості, самодисципліни та мотивації до навчання. Це важливий показник з огляду на формування ключових «м'яких навичок» (soft skills), які безпосередньо впливають на конкурентоспроможність випускників. Праця, особливо за фахом, часто сприяє практичному осмисленню теоретичних

знань, що підвищує інтерес до освітнього процесу. У таких випадках спостерігається синергія між навчальною та трудовою діяльністю, коли кожна підсилює іншу, створюючи ефект взаємного розвитку. Це може бути результатом прагматичної орієнтації студентів, які розглядають освіту як інвестицію у майбутню професійну кар'єру.

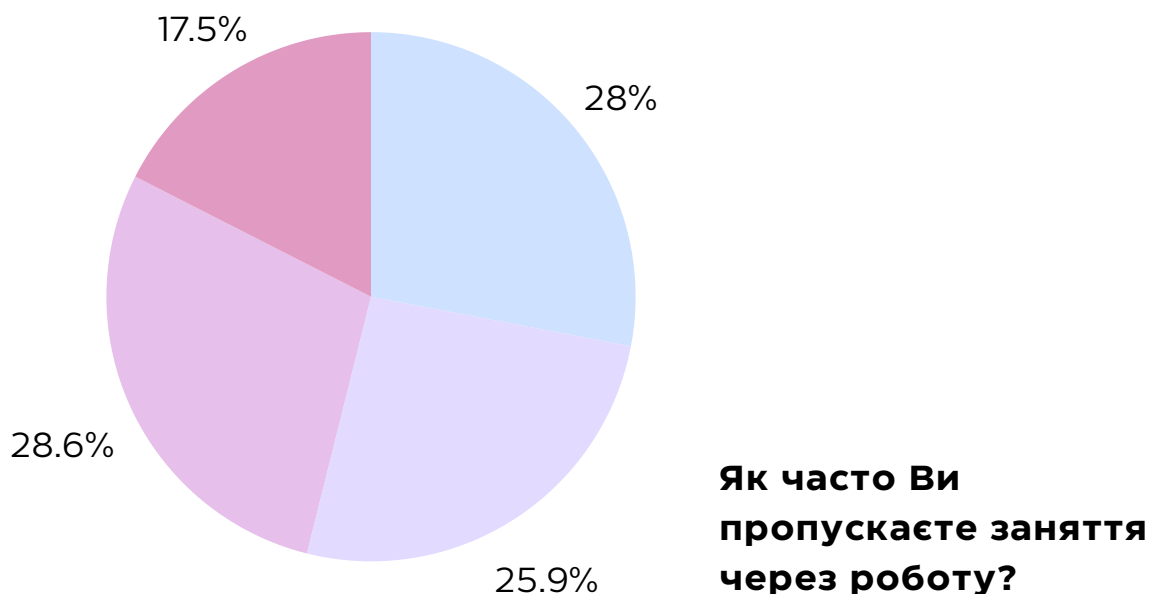
Разом із тим **21,9% респондентів відзначили негативні наслідки поєднання роботи з навчанням** – передусім нестачу часу, втому, зниження концентрації та академічних результатів. Ця група студентів є потенційно вразливою, особливо серед тих, хто працює понаднормово чи має фізично або емоційно виснажливу роботу. Такі результати підкреслюють необхідність інституційної підтримки з боку університетів – через впровадження гнучких графіків, адаптацію навчального навантаження або створення можливостей для офіційної практики в межах освітніх програм.

Отже, загальна картина свідчить, що робота студентів не є перешкодою для навчання в більшості випадків, а натомість може виступати чинником розвитку дисципліни, відповідальності та професійної мотивації, хоча певна частина молоді все ще стикається з викликами балансування між цими двома сферами.

**ДЛЯ БІЛЬШОСТІ ОПИТАНИХ РОБОТА НЕ
СТВОРЮЄ СУТТЄВИХ БАР'ЄРІВ ДЛЯ
НАВЧАННЯ**

ЧАСТОТА ПРОПУСКІВ ЗАНЯТЬ ЧЕРЕЗ РОБОТУ

Результати аналізу частоти пропусків занять через роботу демонструють відносно збалансоване поєднання навчальної та трудової діяльності більшістю студентів, але водночас окреслюють наявність виразної групи ризику. Так, понад половина опитаних (53,9%) зазначила, що **ніколи (28%) або лише рідко (25,9%) пропускають заняття через роботу**. Це вказує на достатній рівень самодисципліни, ефективного планування часу та пріоритетності освітньої діяльності. Імовірно, такі студенти мають або гнучкий графік роботи, або виконують роботу з неповним навантаженням (до 20 годин на тиждень), що дозволяє гармонійно інтегрувати навчання в щоденний розклад. Висока частка таких відповідей може також бути наслідком адаптації університетських програм до сучасних умов, які полегшують поєднання навчання з роботою.

Приблизно третина респондентів (28,6%) визнає, що іноді пропускають заняття (1–2 рази на тиждень). Такий рівень пропусків можна розцінювати як ознаку часткової конкуренції між робочими та навчальними обов'язками, але без критичного впливу на успішність. Ці студенти належать до категорії тих, хто активно працює (30–40 годин на тиждень), але намагається

компенсувати втрати часу самостійним навчанням або гнучким узгодженням графіків із викладачами. Вони демонструють високу адаптивність і прагматичний підхід до освітньо-трудового балансу, проте залишаються потенційно вразливими до перевтоми чи зниження академічної концентрації у періоди підвищеного навантаження.

Найбільш проблемною є група студентів, які **часто пропускають заняття через роботу (17,5%)**, тобто переносять центр своєї активності зі сфери освіти до сфери зайнятості. Це може свідчити як про економічну необхідність, так і про зниження мотивації до навчання через його невідповідність професійним очікуванням. Для таких студентів робота стає головним каналом соціальної реалізації, а навчання – формальним атрибутом. Це вимагає цільової підтримки з боку закладів вищої освіти, зокрема через розроблення індивідуальних освітніх траєкторій, можливість академічних відпусток чи інтеграцію професійного досвіду в навчальний процес.

Отже, отримані результати засвідчують, що для більшості студентів трудова активність не підриває академічну успішність, однак близько п'ятої частини опитаних уже стикається з конфліктом часу, що має бути враховано під час розроблення політик підтримки студентської зайнятості.

**ПОЛОВИНА ОПИТАНИХ ПОВІДОМИЛА, ЩО
НІКОЛИ АБО ЛИШЕ РІДКО ПРОПУСКАЄ
ЗАНЯТТЯ ЧЕРЕЗ РОБОТУ**

ВИСНОВКИ

Студентська зайнятість стала нормою. Сукупна частка тих, хто поєднує навчання з роботою, суттєво перевищує частку тих, хто не працює. Отже, робота для більшості – не виняток, а сталий елемент освітньої траєкторії. Усередині цієї групи помітна поляризація між офіційною та неофіційною зайнятістю: перша асоціюється зі стажем і соціальними гарантіями, друга – з доходом і гнучкістю графіка.

Інтенсивність праці для значної частини – еквівалент повного тижня. **Серед працюючих домінують режими 40 годин на тиждень і понаднормові навантаження.** Це підвищує ризик перевтоми та конкурентності часу між аудиторною роботою, самостійним навчанням і зайнятістю, особливо в пікові періоди семестру.

Мотиваційна структура працевлаштування студентів багатокомпонентна, але пріоритет – економічний. Прагнення власних коштів та професійного досвіду поєднується з мотивами самореалізації, потребою оплачувати навчання тощо. Тобто робота виконує одночасно функції життєзабезпечення і професійної соціалізації.

Вибір форми зайнятості раціональний і контекстний. **Офіційна форма** переважно зумовлена прагненням легальності та довгострокових вигід (стаж, соціальний захист, прозора оплата), **неофіційна** – адаптацією до обмежень часу й доступності вакансій. Помітна частка відповідей вказує на зовнішні обставини (вік, вимоги роботодавця та інше).

Навчальні результати у більшості не страждають, але є «зона ризику». За самооцінкою респондентів переважає нейтральний або позитивний вплив праці на успішність. Водночас помітна частка студентів фіксує негативні наслідки (втома, дефіцит часу) і часті пропуски занять.

ІНШІ ЗАПИТАННЯ

Поза межами звіту ми зібрали відповіді й на **значно ширший блок запитань**. За повними даними й аналізом – **телефонуйте або пишіть на e-mail**.

1. Оцініть баланс між роботою та навчанням.
2. Як Ви витрачаєте зароблені кошти?
3. Чи відчуваєте Ви захищеність своїх трудових прав?
4. Якщо Ви працюєте неофіційно, чи виникали проблеми з оплатою або умовами праці?
5. Чи знаєте Ви свої трудові права відповідно до законодавства України?
6. Чи вважаєте Ви, що студентів потрібно офіційно працевлаштовувати навіть на неповний робочий день?
7. Як робота впливає на Ваш емоційний стан?
8. Чи маєте Ви достатньо часу для відпочинку, хобі, розваг тощо?
9. Як Ви оцінюєте значення теперішньої роботи для майбутньої кар'єри?
10. Чи плануєте Ви після завершення навчання працювати за фахом?
11. Яку форму зайнятості Ви оберете у майбутньому?
12. Які, на Вашу думку, основні переваги та недоліки офіційної та неофіційної зайнятості для студентів?
13. Які заходи, на Вашу думку, могли б покращити умови працевлаштування студентів в Україні?
14. Яка форма Вашої заробітної плати?
15. Як Ви ставитеся до сплати податків із заробітної плати студентами?
16. Яку суму в грошовому еквіваленті Ви готові сплачувати як податки, за умови офіційного працевлаштування?
17. Чи відчули б Ви більшу мотивацію працювати офіційно, якби податкове навантаження для студентів було нижчим?
18. На що, на Вашу думку, мають спрямовуватися податки, які сплачують студенти?

**МИСЛИМО
КРИТИЧНО.
ДІЄМО
ЕФЕКТИВНО.**

**Громадська організація
«Науково-аналітична спілка»**

+38 098 99 72 111

goscanun@gmail.com

www.ngosau.com